

روایت زندگی شخصی و چالش‌های حقوقی یک مادر

سریال
«محکوم»
زیر ذر بین
نقد صبا

محمد تقی زاده

منتقد سینما:

فضاسازی و میزانشن‌ها در
محکوم جای کار زیادی دارد

پیش از ورود به جزئیات، اگر بخواهید ارزیابی کلی از جایگاه سریال محکوم در میان آثار اخیر شبکه نمایش خانگی داشته باشید، چه ویژگی‌ها یا نکاتی را برجسته می‌دانید؟

پیش از صحبت درباره خود سریال، نکاتی را لازم می‌دانم مطرح کنم. نخست اینکه محکوم یکی از جدیدترین سریال‌های شبکه نمایش خانگی است. در شرایطی که سریال‌هایی مثل «از یاد رفته» یا سریال «شغال» از شبکه خانگی در حال پخش هستند و «کنکل» هم که نیمه‌تمام مانده است، در این بازه زمانی «محکوم» فرصتی ایجاد کرده تا مخاطبانی که دیرتر به جرگه طرفداران نمایش خانگی پیوسته‌اند یا صرفاً شنیده‌هایی درباره این فضا داشتند، بتوانند آن را تماشا کنند. همین تازگی، یکی از دلایل پربیننده شدن سریال در وهله اول است.

نکته‌ای که باعث شد سریال «محکوم» در وهله اول توجه مخاطب را جلب کند، فضای کلی معمایی و تریلر آن است. ژانر معمایی و تریلر از پرطرفدارترین گونه‌های نمایشی در جهان محسوب می‌شود و می‌توان گفت یکی از بهترین قالب‌ها برای روایت داستان‌های سریالی است. در تلویزیون یا سینما، امکان پرداختن به داستان‌های پازل‌گونه و جزئیات دقیق معمایی به این شکل وجود ندارد، اما سریال‌ها این فرصت را به بهترین نحو فراهم می‌کنند. همین ویژگی باعث شده محکوم در نگاه اولیه کنجکاوی برانگیز باشد و مورد توجه قرار گیرد.

به نظر شما برجسته‌ترین نقاط قوت سریال محکوم در چه جنبه‌هایی قابل مشاهده است؛ چه در انتخاب بازیگران و چه در ساختار روایت و اجرا؟

یکی از نقاط قوت سریال، استفاده از بازیگرانی است که کمتر در شبکه نمایش خانگی حضور داشته‌اند. برای نمونه، کوروش تهمی که فکر می‌کنم این نخستین تجربه‌اش در یک سریال نمایش خانگی است، و خانم ساره بیات که پیش‌تر تنها در سریال «دل» بازی کرده بود و به‌طور مداوم در پلتفرم‌ها دیده نمی‌شود. همین کم‌حضور بودن، به‌ویژه در ترکیب بازیگران شناخته‌شده‌ای مثل ساره بیات، می‌تواند برای مخاطبان جذابیت و تازگی ایجاد کند.

از سوی دیگر، حضور پژمان جمشیدی اهمیت دارد. او پرطرفدارترین بازیگر حال حاضر سینمای ایران است. درست است که انتقادهایی به بازی‌هایش وارد می‌شود و به‌جا هم هست، اما از نظر اقتصادی تأثیر زیادی بر چرخه سینمای ایران گذاشته. در محکوم هم حضورش تأثیرگذار بوده است. با این حال، کاراکتری که او در این سریال بازی می‌کند، شباهت زیادی به نقشش در فیلم علفزار دارد؛ آنجا نقش قاضی را ایفا کرده بود و اینجا باز پرس است. حتی از نظر ظاهر، گریم، ریش و مدل مو هم شباهت زیادی وجود دارد که می‌توان آن را نقطه ضعف دانست. با این همه، جذابیت حضور پژمان جمشیدی در این است که برخلاف آثار کمدی سینمایی‌اش، اینجا نقش جدی بازی می‌کند و این تغییر برای مخاطب جالب است.

در کنار او، چند بازیگر دیگر هم در سریال حضور دارند؛ از جمله مهران غفوریان که نقش جدی ایفا کرده، اسماعیل مهربانی، الهام کردا و همچنین دوبازیگر جوان. ترکیب این گروه بازیگران به نظر من کمک زیادی کرده تا سریال بیشتر دیده شود و می‌توان آن را یکی از نقاط قوت اصلی «محکوم» دانست.

در ادامه بحث نقاط قوت «محکوم»، چه ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی را می‌توان در این سریال دید؟

یکی از نقاط قوت سریال، بعد فرهنگی و اجتماعی آن است. موضوع ازدواج مجدد و ورود دختر خانواده به ماجرا باعث می‌شود تنش‌ها تا حدی حل شود و به تسهیل روابط کمک کند. اگر این خط داستانی در سریال وجود نداشت، بخشی از جذابیتش از بین می‌رفت؛ چون همین ماجرا پیش‌بینی‌های مخاطب را به هم می‌ریزد. همراه شدن دختر در همان قسمت اول بسیار مهم است. در آثار نمایشی ما چنین چیزی کمتر دیده شده است؛ اینکه دختر خانواده وارد

سریال «محکوم» به کارگردانی سیامک مردانه، تازه‌ترین درام شبکه نمایش خانگی است که با ترکیب بازیگرانی چون ساره بیات، پژمان جمشیدی، کوروش تهمی و مهران غفوریان قصه‌ای از تقابل عشق مادری با مسئولیت‌های اجتماعی را روایت می‌کند. در میز نقد این هفته «صبا»، سه منتقد سینما - جبار آذین، محمد تقی زاده و فریده ذاکری - با مرور بازی‌ها، شخصیت پردازی، کارگردانی و فضاسازی، به ارزیابی نقاط قوت و ضعف این مجموعه پرداختند و در کنار تحلیل لایه‌های ترازیک داستان، درباره تابوشکنی‌های فرهنگی و بازنمایی مسائل حقوقی و اجتماعی آن نیز دیدگاه‌های متفاوتی ارائه دادند که در ادامه می‌خوانید.

زهرا ظاهریان

میز نقد

